

Byzantská misia

Rastislav, panovník Veľkej Moravy, si uvedomoval úlohu cirkvi a náboženstva pri uplatňovaní politických záležitostí a potrebu vytvorenia **vlastnej cirkevnej organizácie**, ak chce mať zo svojej ríše samostatnú krajinu nezávislú od Franskej ríše. Preto požiadal **pápeža Mikuláša I.** o vyslanie vierozvestcov, ktorí by **na Veľkej Morave šírili kresťanstvo**. Pápež si ale nechcel narobiť problémy práve s Franskou ríšou, keďže bavorskí/ nemeckí kňazi pôsobili na Veľkej Morave, preto sa Rastislavova požiadavka **nestretla s úspechom**. Rastislav upriamil pozornosť na **Byzantskú ríšu**, kde vyslal k cisárovi **Michalovi III.** poslov s rovnakou požiadavkou o vierozvestcov v roku **862**. Cisár Byzantskej ríše Rastislavovej požiadavke vyhovel aj z politických dôvodov, keďže chcel zastaviť rozpínanosť Bulharov, nepriateľov Byzancie aj Veľkej Moravy.

Práve na základe týchto udalostí boli na Veľkú Moravu poslaní **solúnski bratia, Konštantín a Metod**. Neboli síce kňazi, ale diplomati s bohatými skúsenosťami so zahraničnými misiami. Navyše ovládali sloviensky jazyk. Ešte pred príchodom na Veľkú Moravu **vytvorili písmo hlaholiku** z malých písmen gréckej abecedy. Hlaholika mala 38 znakov a tvary písmen boli vytvorené z kresťanských symbolov- kruhu, rovnostranného trojuholníka a križa. Do starosloviensčiny **preložili Sväté písmo, Skutky apoštolov, Listy apoštolov, Žalmy...**

Na Veľkú Moravu **prichádzajú** v roku **863** a hneď začínajú so svojim pôsobením. Konštantín získal **právomoc nad veľkomoravským duchovenstvom**, založili **slovienske cirkevné učilište** na výchovu a vzdelávanie kňazov v starosloviensčine napriek tomu, že ich nemohli vysvätiť. Boli vysvätení neskôr v Ríme. Učili ich čítať, písať, liturgiu aj teológiu, všetko **v starosloviensčine**. Práve starosloviensčinu začali využívať **aj ako bohoslužobný jazyk**, čo vyvolávalo vlnu kritiky a nevraživosti u bavorských kňazov, ktorí Konštantína a Metoda ohovárali pred pápežom. V roku **867** sa museli solúnski bratia vydať na cestu do Ríme, pozval ich sám **pápež Mikuláš I.**, aby obhájili svoje kroky a učenie.

Cestou sa zastavili **v Blatnohrade u Kocel'a**, ktorí k sprievodu pripojil ďalších čakateľov na vysvätenie, potom **v Benátkach**, kde viedli **dišputu s trojjazyčníkmi**, teda tými, ktorí uznávali iba **tri liturgické jazyky- latinčinu, gréčtinu a hebrejčinu**. Obhajovali pred nimi sloviensku liturgiu.

Po príchode do Ríma ich privítal **nový pápež Hadrián II.** Odovzdali mu dar, ostatky **sv. Klimenta**, ktoré našli pri jednej zo svojich predošlých misií. Konštantín a Metod museli opäť **obhájiť starosloviensku liturgiu** a nakoniec pápež Hadrián II. **schválil** preklady bohoslužobných kníh a ako súhlas so staroslovienskou liturgiou položil dané preklady na oltár **baziliky Santa Maria Maggiore v Ríme**. Počas pobytu v Ríme boli **viacerí zo žiakov** Konštantína a Metoda **vysvätení** za kňazov (**Kliment, Gorazd, Naum, Angelár**) rovnako **aj Metod. Konštantín** ochorel, vstúpil v Ríme do kláštora a **14. 2. 869 zomiera**. Metod sa chcel vrátiť na Veľkú Moravu, ale Kocel' ho presvedčil, aby išiel znova do Ríma s získal vyššie

vysvätenie, čo sa mu aj podarilo, **bol vysvätený za biskupa** a súčasne sa stal aj **arcibiskupom nad územím Panónie a Veľkej Moravy**, teda aj nadriadený bavorským kňazom na Veľkej Morave.

Cestou na Veľkú Moravu ho ale práve bavorskí kňazi dali **zajať a súdili ho** v Regensburgu. Z väzenia sa dostal až po 2,5 roku na zákrok **nového pápeža Jána VIII.** V roku **873** sa Metod ujal funkcie arcibiskupa na Veľkej Morave.

879 sa Metod znova musel vydať na cestu **do Ríma**. Dôvodom boli intrigy bavorských kňazov, ale aj snahy **Svätopluka**, nového panovníka Veľkej Moravy, o odovzdanie ríše **pod ochranu pápeža**, čím by mohol získavať nové územia pod vlajkou šírenia kresťanstva. V Ríme Metod **opäť obhajoval sloviensku liturgiu**, čo sa mu podarilo **a pápež Ján VIII.** následne vydal **bulu Industriae tuae (880)**, ktorou **sloviensku liturgiu naďalej povolil**, ale súčasne **s latinskou**, Metoda podporil v jeho funkcii, vysvätil **za biskupa** Metodovho odporcu **Wichinga**, ktorý sa stal **nitrianskym biskupom**. Zdá sa, že samotný **Svätopluk** taktiež **nebol** veľmi naklonený slovienskej liturgii, pretože pápež v bule **povolil aj jemu** a jeho dvoru **slúžiť omše v latinčine**. Bulou však vzal pápež **Veľkú Moravu pod svoju ochranu**, čím sa ríša dostala **na úroveň ostatných významných krajín** a **Svätopluk** mohol byť vnímaný ako **kráľ**.

Metod si ale pokoja ani potom neužil. Najmä bavorskí kňazi, Wiching ale aj samotný **Svätopluk** na neho útočili. Dokonca Wiching krátko pred Metodovou smrťou dosiahol u **pápeža Štefana V. zrušenie slovienskej liturgie**. Metod za svojho **nástupcu** určil **Gorazda**, jedného zo svojich žiakov a v roku **885 zomiera**.

Na Metodovo miesto nastúpil s **odobrením Svätopluka Wiching**, ktorý sa súčasne postaral o **vyhnanie žiakov Konštantína a Metoda z územia Veľkej Moravy**. Niektorí z nich sa usadili **pri Ochridskom jazere v dnešnom Macedónsku**. Naďalej pokračovali v práci svojich učiteľov, prepracovali **hlaholiku na cyriliku** (z veľkých písmen gréckej abecedy), ktorá sa stala základom **dnešnej azbuky**.

Na Veľkej Morave sa tak cirkevná moc dostala opäť pod vplyv bavorských/ franských kňazov.

Pôsobenie Konštantína a Metoda predstavuje **dôležitú súčasť našich dejín**. Vďaka nim mali naši predkovia svoje **prvé písmo hlaholiku**, ich jazyk **starosloviencina** sa stala **liturgickým jazykom**. Konštantín a Metod **širili kresťanstvo**, preto sú označovaní ako **vierozvestcovia**, podporovali **vzdelanie**, boli tvorcami **právneho zákonníka** a s ich pôsobením sa spájajú **významné literárne pamiatky** veľkomoravského obdobia a našej histórie (napr. **prvá báseň v starosloviencine Proglas**).